

О.П. ІГНАТЕНКО, кандидат економічних наук, директор

О.Ю. ЗУЗАНСЬКА, головний спеціаліст

Департамент благоустрою територій та комунального обслуговування
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО СИСТЕМ ПОВЕРХНЕВОГО ВОДОВІДВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ

Подано аналіз стану систем поверхневого водовідведення в Україні. Наведено перелік розробленої законодавчої та нормативно-правової бази у сфері благоустрою населених пунктів, зокрема щодо питань облаштування систем поверхневого водовідведення.

Ключові слова: поверхнєве водовідведення, благоустрій території.

Представлен аналіз состояния систем поверхностного водоотвода в Украине. Приведен перечень разработанной законодательной и нормативно-правовой базы в сфере благоустройства населенных пунктов, в частности по вопросам благоустройства систем поверхностного водоотвода.

Ключевые слова: поверхностное водоотведение, благоустройство территории.

The analysis of surface drainage systems in Ukraine. The list of developed legal and regulatory framework for public welfare, particularly relating to construction of surface drainage systems.

Key words: surface drainage, landscaping.

Відповідно до «Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України», затвердженого Указом Президента України від 31 травня 2011 № 633, Міністерство є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері благоустрою територій населених пунктів, у тому числі у сфері дорожньо-мостового господарства.

Так, Міністерством щороку проводиться моніторинг та аналіз даних стану зливової системи в населених пунктах України.

Згідно інформації, яка надійшла від Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міськдержадміністрацій на початок 2012 року загальна протяжність вулиць з твердим покриттям в Україні становить 167 тис. км, з якої 7,6 тис. км (4,5 % від загальної протяжності) обладнані системою зливової каналізації.

Решта вулиць (близько 159 тис. км, що становить 95,5 % від протяжності вулиць з твердим покриттям) взагалі не обладнані зливовою каналізацією.

Протягом 2011 року злизову каналізацію було очищено повністю лише у чотирьох регіонах України (Тернопільській, Луганській, Харківській областях та у м.Севастополь), в той час як найгірший стан очищення зливових систем в Полтавській (5%), Дніпропетровській (12%) областях, а у Хмельницькій області взагалі не було проведено очищення зливових систем. В середньому по Україні показник очищення зливової каналізації становить 61%.

У порівнянні з 2010 роком цей показник зменшився на 7%.

Це говорить про недостатній рівень проведення заходів з утримання зливових систем органами місцевого самоврядування.

Існуюча потреба у фінансуванні заходів, спрямованих на покращення стану зливової системи, складає 2,3 млрд. грн. Ця сума включає потреби у фінансуванні будівництва в розмірі – 1,7 млрд. грн., капітального ремонту – 395 млн. грн., поточного ремонту – 105 млн. грн. та утримання зливової каналізації – 113 млн. грн.

Аналізуючи стан справ у сфері благоустрою, ще мають місце проблемні питання, що виникають внаслідок недостатньої уваги з боку органів місцевого самоврядування щодо дотримання вимог Законів України «Про благоустрій населених пунктів» та «Про місцеве самоврядування в Україні», а саме вжиття відповідних заходів, спрямованих на удосконалення стану утримання та очищення систем поверхневого водовідведення

Разом з тим, постановою Кабінету Міністрів України від 29.02.2012 № 235 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 19.01.2011 № 52 і від 07.09.2011 № 972» затверджено порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах. Відповідно до зазначеної постанови, Головним розпорядником субвенції у сумі 2, 213 млрд. грн. є Укравтодор.

Субвенція спрямовується адміністративно-територіальним одиницям в обсягах, визначених законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

В свою чергу, Міністерством за період з 2011...2012 рр. проводиться відповідна робота щодо вдосконалення законодавчої та нормативно-правової бази у сфері благоустрою населених пунктів, зокрема щодо питань облаштування систем поверхневого водовідведення.

У 2011 році Верховною Радою України було прийнято підготовлений Міністерством Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення в житлово-комунальному господарстві».

Законом передбачено внесення змін до розд. IX Кримінального кодексу в частині доповнення ст. 270¹ «Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства», а саме посилена кримінальна відповідальність за умисне знищення, пошкодження об'єктів житлово-

комунального господарства, у тому числі окремих елементів систем поверхневого водовідведення (металевих решіток, люків).

Наказом Мінрегіону від 28.10.2011 № 259 затверджено ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій» на заміну СНиП III-10-75 «Благоустройство территорий», який набуде чинності 01.09.2012 року.

Зазначені будівельні норми дозволять визначити критерії щодо комплексного благоустрою під час приймання в експлуатацію об'єктів нового будівництва, реконструкції та капітального ремонту будівель, споруд, а також поліпшити умови щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля під час проведення на територіях населених пунктів комплексу робіт із улаштування (відновлення) покриття доріг і тротуарів та поверхневого водовідведення тощо. Набули чинності з 01.01.2012 розроблені Мінрегіоном Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті від 05.04.2011 за № 457/19195. ,

Цими нормами встановлено, що система зливової (дощової) каналізації є обов'язковим елементом благоустрою населених пунктів, а також визначені вимоги до санітарного очищення та правил виконання робіт з належного прибирання об'єктів благоустрою населених пунктів.

Також згідно із санітарними нормами у містах і селищах міського типу необхідно передбачати злизову (дощову) каналізацію закритого типу з попереднім очищенням стоку. Застосування відкритого водовідвідного устаткування (канал, кюветів, лотків тощо) допускається в сільських населених пунктах, а також на території парків. Наказом Мінрегіону від 16.01.2012 № 23, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2012 р. за № 170/20483, затверджено Правила експлуатації споруд інженерного захисту територій населених пунктів від підтоплення.

Правила встановлюють вимоги до суб'єктів господарювання незалежно від форми власності та нормують діяльність, пов'язану з експлуатацією споруд інженерного захисту від підтоплення, щодо визначення стану цих споруд та рівня їх придатності до подальшої експлуатації, порядок виконання їх обстежень та оцінки технічного стану.

Одним з розділів Правил визначено заходи по експлуатації системи поверхневого водовідведення, які включають:

- перелік робіт з утримання системи поверхневого водовідведення у належному технічному стані;
- щомісячні технічні огляди;
- поточний та капітальний ремонт тощо.

Також 14 лютого цього року наказом Мінрегіону № 54 затверджено Технічні правила ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів, які зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 05.03.2012 р. за № 365/20678.

Цими Технічними правилами нормативи утримання вулиць та доріг населених пунктів у літній період було приведено у відповідність до Державних

санітарних норм та правил утримання територій населених місць.

Відповідно до розділу 4 цих Правил «Утримання вулиць та доріг у літній період» визначено технологію та періоди прибирання систем поверхневого водовідведення та зливоприймальних колодязів.

Останнє напрацювання Мінрегіону це – наказ від 10.04.2012 року № 152, яким затверджено національний стандарт ДСТУ-Н Б В.2.5-61:2012 «Настанова з улаштування систем поверхневого водовідведення», що набуде чинності з 01 жовтня 2012 року.

Цей національний стандарт розроблений Українським державним науково-дослідним інститутом проблем водопостачання, водовідведення та охорони навколишнього природного середовища «УкрВОДГЕО» спільно з ТОВ «Стандарт Парк». І це є позитивним прикладом приватно-публічного партнерства.

Основним завданням цього стандарту є визначення загальних технічних вимог щодо улаштування систем поверхневого водовідведення, вибору будівельних конструкцій та встановлення навантажень на них.

Впровадження стандарту забезпечить:

- застосування сучасних вимог до систем поверхневого водовідведення, які використовують у будівництві для інженерного обладнання будинків і споруд, благоустрою населених пунктів;

- поліпшення інженерного захисту територій, кварталів міської забудови, окремих будівель та споруд від затоплення водами поверхневого стоку;

- створення сприятливих умов для проживання населення, функціонування інфраструктури населених пунктів.

Наразі Міністерством розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо благоустрою населених пунктів» яким передбачено:

- удосконалення питань утримання об'єктів благоустрою населених пунктів;

- удосконалення правовідносин у сфері благоустрою;

- розмежування повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

- врегулювання питання конкурсного відбору балансоутримувачів об'єктів благоустрою;

- встановлення прозорої дозвільної процедури при проведенні робіт на об'єктах благоустрою.

Цей законопроект на даний час знаходиться на розгляді у Верховній Раді України. Крім того, Міністерством опрацьовуються проекти таких нормативних актів:

1. Проект ДСТУ EN 1433:2012 «Лотки водовідвідні для транспортних і пішохідних зон. Класифікація, вимоги до виготовлення, методи випробувань, оцінка відповідності та маркування», який є модифікованим та відповідає EN 1433:2002 (Лотки водовідвідні для транспортних і пішохідних зон. Класифікація, вимоги до виготовлення, методи випробувань, оцінка відповідності та маркування)

з технічною поправкою EN 1433:2002/AC:2004 та зміною EN 1433:2002/A1:2005.

Призначення стандарту полягає в актуалізації національної нормативної бази відповідно до сучасних завдань будівельної галузі та гармонізації цієї бази з нормативними документами Європейського Союзу, зокрема пов'язаними з виконанням та впровадженням Директиви 89/106/ЄЕС.

Прийняття національного стандарту України дозволить визначити основні положення, вимоги до виготовлення і влаштування, методи випробувань і контролю якості водовідвідних лотків.

2. Проект ДБН «Споруди очищення поверхневих стічних вод. Вимоги до технологічного проектування». Мета розробки - на підставі аналізів витрат, складу і концентрацій забруднюючих речовин поверхневих стічних вод визначатимуться системи водовідведення з надходженням на локальні споруди або на централізовані очисні споруди міської каналізації.

3. Проект наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства «Про внесення змін до розділу 4 Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України».

Метою розроблення проекту наказу є запровадження єдиних підходів до визначення обсягів поверхневих стоків при їх прийманні на каналізаційні системи.

Основним завданням прийняття даного акта є встановлення порядку розрахунку середньорічного об'єму поверхневих стоків, які неорганізовано потрапляють у мережі водовідведення.

Також Міністерством заплановано розроблення Правил експлуатації споруд інженерного захисту територій населених пунктів від зсувів та обвалів.

Метою цієї розробки є встановлення вимог до суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, які здійснюють діяльність, пов'язану з експлуатацією споруд інженерного захисту від зсувів та обвалів, щодо визначення стану цих споруд та їх придатності до подальшої експлуатації та порядок виконання їх обстежень і оцінки технічного стану.

Діяльність Міністерства і в подальшому буде спрямована на розвиток законодавчої та нормативно – правової бази у сфері благоустрою територій населених пунктів, у тому числі вдосконалення систем поверхневого водовідведення.